

20.10.2025

Kaakinen Aleksi, Paloniemi
Iiro

Oikeusministeriö

VN/25641/2023

Lausuntopyyntö työryhmän mietinnöstä
Osakeyhtiölain ja osuuskuntalain muuttaminen

Finanssiala ry:n lausunto työryhmän mietinnöstä

1 Lausuntomme yleisesti esityksestä

Finanssiala kiittää oikeusministeriötä mahdollisuudesta lausua asiassa.

Mietinnön muutosehdotukset osakeyhtiölakiin ja osuuskuntalakiin ovat pitkälti teknisluonteisia ja selventäviä, ja sellaisenaan tervetulleita lisiä jo varsin hyvin toimiviin lakeihin. On kiitettävää, että mietinnössä on kuvattu ehdotuksia perusteellisesti eri näkökulmista.

On tärkeää, että annetuilla muutoksilla ei tarpeettomasti vaikeuteta osaavan johdon toimintaa suomalaisissa osakeyhtiöissä. Johdon vastuita lisää kerroksellisesti ja jatkuvasti lisääntyvä eurooppalainen huolellisuusvelvoitesääntely (*compliance-sääntely*). Eurooppalainen sääntely tuottaa johdolle huolellisuusvelvoitteiden luonteisia vastuita, joita ei ainakaan saisi entisestään kiristää kansallisella lisäsääntelyllä.

Tarkastelemme annettua mietintöä korostuneesti velkojen ja rahoittajien näkökulmasta. Vaikka velkojien suoja pyritäänkin nykyisin varmistamaan sopimuksellisesti velallisen ja velkojan välisessä sopimussuhteessa, on tärkeää, että rahoittajien kykyä saada informaatiota yritystoiminnasta ei heikennetä lainsäädännönkään tasolla.

2 Lausuntomme vaikutusten arvioinnista

Esityksen vaikutuksia on hyvin haastavaa arvioida. Kuten todettua, muutosehdotukset ovat pitkälti teknisiä muutoksia hyvin toimivaan lainsäädäntöön.

Vaikutusten arviointia koskevassa osiossa on enimmäkseen kuvattu säännösmuutosten aiheuttamia kustannuksia. Säästöt, puhumattakaan talouskasvua tukevista vaikutuksista, jäävät vähemmistöön.

Toteamme lisäksi, että laskelmat säästöistä ja kustannuksista eivät välttämättä ole aivan niin yksioikoisia, kuin mitä vaikutusten arviointia koskevassa osiossa väitetään. Esimerkiksi etuostolausekkeen mahdollistaminen ei voine ainoastaan kerryttää kustannuksia sivulla 65 kuvatulla tavalla – mikäli näin olisi, ei sitä kannattaisi tuoda osaksi lainsäädäntöä laisinkaan. Sivulla 71 on yksinkertaistetun rekisteripoiston yhteydessä todettu, että rekisteripoistoilla olisi mahdollista vapauttaa osakkeenomistajien ja jäsenten käyttöön lyhyellä tai keskipitkällä noin 100 miljoonaa euroa, mikä ei vielä itsessään luo uutta taloudellista arvoa yhteiskuntaan.

20.10.2025

Kaakinen Aleksi, Paloniemi
Iiro

3 Yksityiskohtaisempia huomioitamme

Esitämme seuraavassa eräitä yksityiskohtaisempia huomioitamme mietinnön sisältämistä säännösehdoituksista. Kommenttimme koskevat tässä osakeyhtiölakia, mutta ne ovat soveltuvilta osin merkityksellisiä myös osuuskuntalakiin ehdotettujen muutosten kannalta.

Osakeyhtiölain ja osuuskuntalain eräitä yleisiä periaatteita sekä määritelmiä

OYLE 1:3 §:ssä ehdotetaan mainittavaksi pääomaa ja sen pysyvyyttä koskevassa säännöksessä myös, että varoja voidaan käyttää vain osakeyhtiölaissa tai osuuskuntalaissa säädetyllä tavalla. Tätä on perusteltu informatiivisuudella. Huomioimme, että eräitä muita säännösmuutoksia on päinvastoin perusteltu sillä, että poistetaan pelkästään informatiivisia elementtejä laeista (näin esimerkiksi lähipiirisääntelyn muutokset OYLE 1:11 §:ssä). Nämä tavoitteet ovat keskenään ristiriidassa. Lisäksi OYL:ssä ei varsinaisesti säädetä varojen käytöstä varojenjakoja vastaavalla tavalla, vaan tämä kuuluu hallituksen ja toimitusjohtajan yleistöimivallan piiriin. Varojen käyttöä koskevan informatiivisen säännöksen lisäys voi jopa haitata lain ymmärrettävyyttä. Edellä mainittu huomioiden emme näe suurta tarvetta säännökselle.

Osakeyhtiölain 3 luku ja osuuskuntalain 4 luku: sallitut vaihdannanrajoitukset ja etuostolauseke

Mietinnössä ehdotetaan osakeyhtiölakiin lisättäväksi uutta OYLE 3:8 a §:n mukaista säännöstä etuostolausekkeesta. Etuostolauseke koskee ehdotuksen mukaan luovutustoimin tapahtuvia saantoja. Tässä ei oteta nimenomaisesti kantaa siihen, koskeeko etuosto-oikeus osakepantin realisointia. Ehdotetun säännöksen perusteluista jää epäselväksi, katsotaanko panttirealisaatio luovutustoimin tapahtuvaksi saannoksi. Perusteluissa ei myöskään käsitellä etuosto-oikeuden soveltamista pakkorealisoinnissa. **Ehdotamme, että perusteluissa täsmennetään selvästi, mikä on ehdotetun etuostolausekkeen oletettasäännöksen suhde panttirealisaatioilla tapahtuviin saantoihin.**

Olettaen, että panttirealisaatio katsotaan luovutustoimin tapahtuvaksi saannoksi, haluamme lisäksi todeta seuraavaa. Etuostolausekkeen ehdotettu etuostohinta määritellään osakkeen käyväksi hinnaksi. Vastikkeellisissa saannoissa käypänä hintana pidetään ehdotuksen mukaan suunniteltua luovutushintaa. Käypää hintaa koskeva oletettasäännös voi aiheuttaa epävarmuutta ja olla hankala mahdollisissa osakepantin realisaatioissa. Epävarmuutta voi ilmetä esimerkiksi tilanteissa, jossa etuostoon oikeutetun mukaan suunniteltu luovutushinta ei vastaa käypää hintaa. **Esitämme, että perusteluissa otettaisiin kantaa etuostolausekkeen käyvän hinnan oletettasäännökseen suhteessa osakepantin realisaatiotilanteisiin.**

Erityinen tarkastus

Esityksen erityistä tarkastusta koskevat säädösmuutokset ovat voittopuolisesti kannatettavia.

Kiinnitämme kuitenkin huomiota OYLE 7:8 a §:ää koskevaan ehdotukseen, jonka puitteissa osakeyhtiölaissa säädettäisiin nimenomaisesti yhteisön johdon myötävaikutusvelvollisuudesta erityistä tarkastajaa kohtaan. Tämän myötävaikutusvelvoitteen rikkominen tulisi rangaistavaksi rikosoikeudellisesti

20.10.2025

Kaakinen Aleks, Paloniemi
Iiro

osakeyhtiörikkomuksena. Ehdotetussa uudessa säännöksessä mainitaan, että johdon tulee varata erityiselle tarkastajalle tilaisuus toimittaa tarkastus *siinä laajuudessa kuin tämä sen katsoo tarpeelliseksi* ja annettava erityiselle tarkastajalle mm. materiaaliapua siten, kuin tämä pyytää. Ehdotettu sääntely on varsin avointa. Katsomme, että sääntelyn tulisi tämän osalta olla tarkkarajaisempaa tai vaihtoehtoisesti säännös tulisi muotoilla siten, että johdon tulisi varata erityiselle tarkastajalle tilaisuus toimittaa tarkastus *siinä laajuudessa kuin voidaan pitää olosuhteet huomioiden kohtuullisena*.

Kääntöpuolena tällaiselle avoimelle sääntelylle on alati kumuloituva compliance-riski, joka saattaa vaikuttaa kielteisesti osaavan johtohenkilön haluun työllistyä suomalaisiin yrityksiin. Eesityksen perusteluja tulisikin tarkentaa sen osalta, onko nykykäytännössä ollut ongelmia erityisen tarkastuksen toteuttamisen osalta, ja millä tavoin johdon vastuu käytännössä laajenisi muutoksen myötä.

Haluamme myös tuoda esille ongelmat siihen liittyen, että erityistä tarkastusta koskevan johdon avustusvelvollisuuden laiminlyönti säädettäisiin uudessa laissa rangaistavaksi osakeyhtiörikkomuksena. **Tämä on vastoin yleisiä rikosoikeudellisia periaatteita ja johtohenkilöiden itsekriminointisuoja.** Asiaa tulisi selvittää tarkemmin jatkovalmistelussa.

Varojen jakaminen

OYL 13:10 §:n omien osakkeiden rahoituskielto ehdotetaan rajattavaksi koskemaan vain julkisia osakeyhtiöitä. Kannatamme ehdotusta rahoituskiellon soveltamisalan supistamisesta. Ehdotus on perusteltu, sillä se purkaisi kansallista lisäsääntelyä ja parantaisi kotimaisten toimijoiden asemaa suhteessa näiden eurooppalaisiin verrokkeihin.

Ehdotettu OYLE 13:8 § (ehdotus varojenjako koskevien säännösten ulottamisesta informatiivisista syistä myös vähäisiin yleishyödyllisiin tai rinnastettaviin lahjoihin) on ylimääräistä lisäsääntelyä, sillä nyt voimassa olevan luvun alaotsikosta ”Muut varojen jakamista koskevat säännökset” käy riittävällä tavalla ilmi se, että myös 8 § sisältää varojen jakamista koskevan säännöksen, eli että maksukykytesti soveltuu sellaisenaan myös lahjojen antamiseen.

Ehdotetusta OYLE 14:2.2 §:stä eli tappion kattamiseksi tehdyn pääoman alentamisen jälkeisen varojenjaon täsmentämissäännöksestä toteamme, että mietinnön perusteluista ei käy riittävän hyvin ilmi, millä tavoin uusi säännös muuttaa nykyistä oikeustilaa. Ymmärryksemme on, että tarkoitus on saada aikaan sellainen muutos oikeustilaan, jolla yksittäisellä kuulutuksella haetaan koko karenssiajan kattavaa oikeutta varojenjakoon, vaikka se ei vielä olisikaan käsillä. Emme sinänsä vastusta tällaista sääntelyä. Tämä tavoite tulisi kuitenkin kirjata lakiin selkeämmin siten, että täsmennettäisiin yksittäisen velkojensuojamenettelyn riittävän koko karenssiajan aikaiseen varojenjakoon pl. karenssiajan aikana syntyvät uudet velat, jotka eivät ole olleet alkuperäisen velkojensuojamenettelyn piirissä. Tällä hetkellä sanamuodosta ei saa sellaista käsitystä, että se muuttaisi nykytilaa millään tavoin.

Lisäksi huomioimme, että uudessa OYL 14:2.2 § ja vastaavaan OKL säännökseen lisättäväksi esitetystä sanamuodosta viitataan velkojensuojamenettelyyn, jota ei ole määritelty riittävällä tavalla OYL 14 luvussa. Uudesta sanamuodosta ei käy ilmi, viitataanko termillä nimenomaisesti alentamispäätöksen rekisteröimiseen vaiko kuulutuksen hakemiseen. Velkojensuojamenettely tulisi määritellä 14:2 §:ssä

20.10.2025

Kaakinen Aleks, Paloniemi
liro

selkeämmin - vastaavasti kuin tappion kattaminen on määritelty saman luvun 1 §:ssä. Sanamuodoksi esitetyn "velkojien suojaamisen aloittamisen" sisältö ei käy selkeästi ilmi laista.

Yhtiö- ja osuusrakenteen muuttaminen

OYLE 16:15, 17:15 ja 17a:27 §:n ehdotuksilla esitetään, että yritysjärjestelyihin liittyviä, velkojen vastustusta koskevia riita-asioita olisi mahdollista käsitellä myös lakisääteisessä välimiesmenettelyssä. Kannatamme yleisellä tasolla välimiesmenettelyjen käyttöä yhtiöoikeudellisten riitojen ratkaisemiseen – erityisesti nopeus- ja kustannusvaikutukset huomioiden. Pidämme tärkeänä, että velkojen oikeussuoja esimerkiksi kulujen ja muutoksenhakuoikeuden osalta turvataan mahdollistaessa välimiesmenettely näissä tapauksissa.

Selvitystila, konkurssi ja purkaminen

OYLE 20:19 a §:ssä ehdotetaan säädettäväksi uusi pykälä koskien yksityisen osakeyhtiön poistamista rekisteristä selvitystilaan nähden kevennetyllä menettelyllä. Osakeyhtiön toiminta voitaisiin jatkossa päättää yhteisön rekisteristä poistamista koskevan hakemuksen ja rekisterimerkinnän perusteella edellyttäen, että *kaikki velat maksetaan ja kaikkien jäljellä olevien varojen jakamista koskeva päätös on tehty*.¹ Jos purkamistilanteessa on jaettu varojenjakona sidottua omaa pääomaa, varoja saaneet osakkeenomistajat tai muut jako-osuuteen oikeutetut vastaavat samaansa sidotun oman pääoman määrällä yhtiön velkojen maksamisesta, ellei sidotun oman pääoman jakamista ole edeltänyt 14 luvun 2 §:ssä tarkoitettu velkojien suojaaminen.

Huolestamme on, että tällainen muutos voisi olla omiaan heikentämään velkojien suojausta. Kenties keskeisin ongelma on se, että syystä tai toisesta (ilman velkojien suojaamisen menettelyä) selvittämättä jääneellä velkojalla saattaa purkamismenettelyn jälkeen olla useita, jopa kymmeniä velallisia, joille selvittämättä jäänyttä varallisuutta on siirtynyt. **Erityisesti volyymiltaan merkittävät vakuudettomat velat, kuten maksamattomat työnantajan sosiaaliturvamaksut, voivat muodostaa tällaisia riskipitoisia eriä.** Tämä voisi pahimmillaan johtaa siihen, että lakisääteisiä velvoitteita siirtyisi muiden vakuutettujen maksuvelvoitteiksi. Asiaa tulisi selvittää tarkemmin jatkovalmistelussa.

Korostamme, että toisin kuin säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, velallisyhtiön hallituksen selonottovelvollisuus kuvatussa tilanteessa ei voi olla normaali huolellisuusvelvoite, vaan rekisteristä poistamisen yhteydessä velallisella tulee olla korostunut huolellisuusvelvollisuus selvittää tunnetut velat ja velkojat. On myös tulkinnanvaraista, onko OYL 22:1 § mukainen vahingonkorvausvastuu riittävän hyvä

¹ Pidämme ristiriitaisena, että säännöskohtaisten perusteluiden mukaan "oikeusvaikutukset ovat yhdenmukaiset rekisteristä poistamisen yleisten oikeusvaikutusten kanssa, eli esimerkiksi yhtiön tunnetut tai tuntemattomat velat eivät lakkaa." Säännöstekstiksi kuitenkin esitetään muotoilua, jonka nojalla rekisteristä poistamista voi hakea vain, jos yhtiöllä ei ole tunnettuja velkoja tai vastuita. Tunnetut velat tulee maksaa pois ennen hakemista, jolloin tällaisia velkasuhteita ei pitäisi voida olla olemassa rekisteristä poistamisen hetkellä.

20.10.2025

Kaakinen Aleks, Paloniemi
liro

pelote varmistamaan, että yhtiö selvittää tunnetut velkojat ennen rekisteripoistoa koskevaa hakemusta.

FINANSSIALA RY

Hannu Ijäs